

GAS SKAL VÆRE FORTID

Acceleration af omstillingen til vedvarende energi

I kølvandet på COVID-19, Putins invasion af Ukraine og stigende forsyningsproblemer må det stå klart for alle, at omstillingen til et bæredygtigt samfund, baseret på vedvarende energi, er en bunden opgave. Og en opgave, som haster.

For Alternativet er det et kæmpe tilbageskridt, hvis vi pga. stigende olie- og gaspriser taber momentum i den grønne omstilling. I stedet skal vi benytte den nuværende krise til at sætte ekstra fart i de ændringer, som gør vores samfund mere bæredygtigt og mindre sårbart over for forsyningskriser og udefrakommende politisk pression.

Alternativet ønsker her-og-nu at styrke danskernes mulighed for at ændre deres energiforbrug i en mere grøn og bæredygtig retning ved at støtte overgangen til nye grønne og mere energieffektive løsninger. Energibesparelser skal også fortsat være et naturligt førstevalg, da den energi vi ikke bruger, hverken skal produceres, transporteres eller betales.

Udspillet lægger afgørende vægt på danskernes mulighed for direkte at deltage i og tage ejerskab for den lokale udbygning af vedvarende energiløsninger. Det er blandt andet sådan, at lokal modstand mod landbaserede vindmøller og andre VE-anlæg kan imødekommes. De mennesker, som skal leve med gener fra anlæggene, skal have del i beslutninger, ejerskab og gevinster fra samme anlæg.

Viften af tiltag betales gennem etablering af en national GRØN FOND, finansieret via udstedelse af grønne obligationer. Den samlede vifte af tiltag sikrer en accelereret grøn omstilling baseret på forurenere betaler-princippet, som tildeler befolkningen indflydelse og ansvar og sikrer social balance og retfærdighed.

Dette udspil handler om at afbøde prisstigningerne på energi og accelerere den grønne omstilling indenfor følgende områder: VE-produktion; Energi til opvarmning og Energi til anlægsprojekter. Desuden indeholder udspillet forslag til her-og-nu indsatser, som gør den kollektive trafik billigere og fremmer samkørsel. Altså en både billigere og mere bæredygtig mobilitet.

VE-produktion i Danmark

Til at forsyne hele den grønne omstilling behøver vi masser af grøn strøm fra vind og sol og et robust el-net. Det vil være et problem, hvis vores elproduktion ikke kan følge med det stigende behov for strøm, og at strømmen derfor produceres af kulkraftværker, ved afbrænding af store mængder biomasse osv. Men det er en sejlivet myte, at elbiler og varmepumper på sort energi skulle være værre end dieselmotorer og naturgasfyr. Virkeligheden er, selv med strøm fra fossile brændsler, vil en varmepumpe - afhængig af typen - udlede 25-50% mindre CO2 end opvarmning fra naturgas.

Opgaven består derfor i, at få opstillet og net-tilsluttet mest mulig VE-elproduktion hurtigst muligt. På land og til havs. I by og på land. Og danskerne skal være medspillere og medejere – ikke modstandere, som ønsker at holde den grønne omstilling ude af vores baghave og synsfelt.

Vi skal væk fra de fossile energikilder. Det forudsætter masser af grøn strøm.

ALTERNATIVET

PULJE TIL AT REALISERE LOKALE ENERGIFÆLLESSKABER OG LOKALT FORANKRET VE-PRODUKTION

Puljen til fremme af lokale energifællesskaber ændres og udvides til 2.000 mio. kr., så bl.a. følgende kan støttes:

- informations- og rådgivningsindsats vedr. økonomiske fordele, lånemuligheder mv. ved etablering af varmepumper, fællesindkøb af energi og fælleseje af lokal, landbaseret VE-produktion mv.
- projektstøtte i forbindelse med projektudvikling og etablering af lokal og fællesejet landbaseret VE-produktion i andelsforeninger, ejerlav, boligforeninger og kommuner (såsom vindmøller og større solcelleanlæg mm.)

NEDSÆTTELSE AF KOMMISSION VEDR. OMLÆGNING AF SKATTE- OG AFGIFTSSYSTEMET, SÅ DET FREMMER LOKALE VE-ANLÆG OG LOKALT MEDEJERSKAB

En væsentlig årsag til manglende investeringer i lokale VE-anlæg som lokale vindmøller og solceller integreret i bygninger er det aktuelle afgiftssystem, som gør det uoverskueligt og urentabelt for såvel borgere som virksomheder og kommuner at investere. Det er altså primært erfarende investorer og VE-developere, som etablerer og gennemtrumfer VE-anlæg – ofte med stor lokal modstand til følge.

Alternativet mener, at det er på høje tid, at der findes en langvarig og økonomisk og finans- og skattepolitisk holdbar løsning på dette problem, hvorfor vi foreslår at der:

- nedsættes en national kommission med deltagelse fra alle samfundssektorer, som indenfor en periode på max. 6 måneder skal fremkomme med forslag til ændringer i skatte- og afgiftssystemet, med henblik på at skabe langsigtede og bæredygtige rammebetingelser for investeringer i lokale VE-anlæg, energibesparelser og konvertering af procesindustrien væk fra fossile energiformer og i retning af mere/fuld elektrificering.
- udvikles en landsdækkende model og regulering, som giver VE-developere incitament til (eller pålæg om) at invitere de nærmeste naboer til nye VE-anlæg med ind i ejerkredsen af disse nye VE-anlæg i form af adgang til andele og folkeaktier. De allernærmeste naboer skal have fortrinsret og relativt større incitament til at købe ejerandele. Tilhører man som borger en lavindkomstgruppe, skal man kunne søge om offentlig støtte til køb af ejerandele og folkeaktier.

ENERGI TIL OPVARMNING

Vi skal af med Danmarks gasafhængighed – både hvad angår de ca. 400.000 private naturgasfyr og i industrien – og hurtigst muligt elektrificere vores opvarmning med bæredygtige varmepumper, el i fjernvarmen og ved udnyttelse af spildvarme. Jo før, jo bedre.

Vi skal naturligvis se på energibesparelser i både boliger og i industrien. På den korte bane bør vi bestræbe os på at spare på energien og udnytte vores energi så effektivt som muligt. Vi kan her og nu øve os i at bruge strøm mere fleksibelt, så vi udnytter vores hjemlige vindmøller og solceller så optimalt som muligt, ved i højere grad at tilpasse vores forbrug til når solen skinner, og vinden blæser. På den måde sikrer vi en hurtigere grøn omstilling.

FÆLLES ENERGISPAREINDSATS PÅ TVÆRS AF SAMFUNDSAKTØRER

Både borgere, virksomheder og den offentlige sektor kan bidrage med energibesparelser. Ofte mangler den rigtige inspiration eller facilitering for at komme fra ord til handling. Små, men mange adfærdsændringer

ALTERNATIVET

eller investeringer kan gøre en markant forskel i forhold til danmarks energiforbrug. Derfor foreslår vi et bredt samarbejde mellem staten, den private sektor, fagforeninger og civilsamfundsorganisationer:

- Lancering af en national energisparekampagne: Adfærdsændringer kan sikre vigtige energibesparelser på den korte bane. Det gælder fx temperaturen i boliger eller transportvaner
- Skrotpræmie for gamle installationer: Interesseorganisationen SYNERGI har blandt andet foreslået at skifte gamle pumper og termostater for at øge energieffektiviteten.
- Tværkommunale energi- og miljøkontorer for at rådgive borgere og SMV'er om energibesparelser: Kompetent, uvildig og fokuseret energirådgivning som tilbud for borgere og SMV'er kan understøtte nye investeringer i energibesparelser.
- Et rejsehold med offentlig støtte, som i den grønne omstillings tjeneste kan rådgive de mest energiintensive virksomheder i Danmark, både teknisk og økonomisk med at optimere deres processer og dermed nedbringe energiforbruget og konvertere industrielle processer væk fra kul, olie og gas og i stedet over til elektricitet.
- Energieffektiviseringer og grøn omstilling i industrien: Vi vil understøtte etableringen af industrielle symbioser og styrke virksomheders muligheder for at indgå i lokale energifællesskaber som fx lokal VE-produktion (fx vind- og solenergi, på tage, parkeringsarealer, bygninger eller oplagsarealer mm.).

PULJE TIL REALISERING AF ENERGIBESPARELSER, VARMEPUMPER MM.

Alternativet foreslår at oprette en pulje på 2.000 mio. kr. til privates omstilling til grønnere og mere sikker varme. Puljen skal bl.a. kunne støtte borgernes investering i bedre isolering, energistyringssystemer og skifte fra naturgas/oliefyrd til grønne vedvarende alternativer. Støtten gives bl.a. til:

- investeringer i forbedret isolering, udskiftning til energiruder, energioptimering og energistyring mm.
- indkøb og installation af individuelle varmepumper
- støtten skal så vidt mulig være indkomstafhængig

ENERGI TIL ANLÆGS- OG INFRASTRUKTURPROJEKTER

Energi- og kompetencebehovet, særligt inden for elektricitet, vil stige støt de næste mange år. Vi kommer til at mangle meget mere grøn strøm i Danmark. Flere varmepumper bliver installeret som alternativ til naturgas, flere vil begynde at køre i elbiler og den nye power-to-x teknologi, som laver brændstoffer af strøm til skibe og fly, vil kræve meget mere energi, end vi producerer i dag.

REVURDÉR ALLE STØRRE ANLÆGSPROJEKTER

I lyset af de markant stigende priser på energi og råstoffer – der truer med at blive til en vedvarende forsyningskrise - skal anlægsprojekter som Lynetteholm, Kattgatforbindelsen, Hærvejsmotorvejen eller motorvejen over Egholm revurderes. En hurtig omstilling til et grønt og sikkert transport- og energisystem kræver en betydelig mobilisering af anlægs- og byggesektoren, hvis kapacitet allerede nu er fuldt optaget og presser priserne opad, når projekter sendes i udbud. Så skal vi bruge entreprenørmaskiner til at nedgrave fjernvarmerør og elnet, eller skal vi anlægge motorveje? I Alternativet synes vi, at svaret giver sig selv.

ALTERNATIVET

Som minimum skal projekter, som efter indregning af en CO2-afgift på 1.500 DKK per ton, har negativ eller usikker samfundsøkonomisk forrentning sættes på hold. Endvidere skal projekternes gensidige påvirkning og afhængigheder holdes op imod hinanden herunder, hvordan et givent projekt vil påvirke arbejdsudbuddet, kompetencebehovet, løn- og prisudvikling mv. i positiv eller negativ retning.

Alternativet foreslår derfor at:

- Anlægsstop for ikke-bæredygtige projekter, som f. eks Lynetteholm og Hærvejsmotorvejen, samt at genåbne, revurdere og genforhandle Infrastrukturaftalen 2035 ud fra klima-, energi- og bæredygtighedsmæssige kriterier.
- Indkalde til trepartsforhandlinger mellem staten, arbejdsgivere og fagforeninger, hvor sigtet er en grøn efteruddannelse af arbejdskraften indenfor byggeriet, samt allokering af arbejdskraft i en grøn retning.
- Imødegå flaskehalse på leverandørmarkedet: Støtte bl.a. etablering og udvidelse af efteruddannelse af relevante faggrupper, som fx elektrikere, el- og VVS-installatører, varme- og energirådgivere, solcelle- og vindmøllespecialister, ingeniører mv.

GØR EL-SYSTEMET 100% GRØNT - OG UDBYG NETTET NU!

Danmark skal etablere meget mere produktion af grøn strøm – som i lige NU! Alternativet vil følge Klimarådets og energibranchens anbefaling om at sætte skub i produktion, opstilling og net-tilslutning af vindmøller og vindmølleparker – både til lands og til vands. Målet og ambitionen bør være, at vi hurtigst muligt kan blive uafhængige af fossile brændsler.

Elnettet – både transmission og distribution – får en nøglerolle i fremtidens energisystem. Alle de steder, hvor vi i dag anvender benzin, olie og gas skal vi i fremtiden bruge strøm fra vind og sol. Både i vores husholdning, opvarmning, transport og industri.

I årtier har det været elproduktionen, som har tilpasset sig vores forbrug. Dét mindset kommer vi til at revurdere. Fremtidens elproduktion fra vind og sol bliver langt mere fluktuerende, hvilket igen betyder, at vores forbrug skal være fleksibelt. Vi skal altså vænne os til at bruge strøm ”som solen skinner og vinden blæser”.

Alternativet foreslår derfor at:

- Tilpasse lovgivningen og reguleringen af Energinet og el-distributionsselskaberne så både transmissions- og distributionsnettet kan udbygges rettidigt og omkostningseffektivt uden at blive et forsinkende led i den grønne omstilling.
- Udvikle lokale og nationale energi- og fleksibilitetsmarkeder, som giver danskerne – både private og erhvervslivet – incitament til at agere og forbruge strøm fleksibelt.

STYRKE KOMMUNAL OG REGIONAL KERNEVELFÆRD - OG SPEEDE GRØN OMSTILLING OP

De stigende energi- og råvarepriser rammer også kommunernes og regionernes økonomi og øger dermed risikoen for, at der må skæres i den kernevelfærd, som berører os allesammen.

ALTERNATIVET

Alternativet foreslår derfor at:

- kommunernes forøgede udgifter til energi, energiforbedringer og investeringer i varmepumper eller fjernvarmeinstallationer til kommunale bygninger undtages service- og anlægsloft. Undtagelsen andrager 100 % i 2023, hvorefter den nedtrappes med 25 pct. hvert år frem til 2026.
- kommunerne, hvis likviditet pga. af de forøgede energiudgifter havner under det foreskrevne minimum, tilbydes langsigtede lån.
- regionerne kompenseres på tilsvarende vis.

HER OG NU TILTAG PÅ TRANSPORTOMRÅDET

Frem mod 2035 indikerer danmarks seneste version af Klimafremskrivning 2022 at vi som nation må indstille os på, at skulle finde plads til 1.000.000 ekstra personbiler, 75.000 ekstra varebiler og 10.000 ekstra lastbiler på vores motorveje, villaveje og parkeringspladser sammenlignet med i dag. I samme periode forventes vi dog kun at blive 250.000 flere danskere.

Derfor arbejder Alternativet udover disse her-og-nu forslag på energiområdet også på en række tilsvarende her-og-nu-forslag på transportområdet - *En trafikal redningsplan for Danmark*. Planen ventes offentliggjort i løbet af sommeren 2022.

Der er nødt at ske noget på transportområdet, for ellers ender vi med at drukne i biler og at skulle asfaltere hele vores land til.

FINANSIERING

For at finansiere den foreslåede acceleration foreslår Alternativet, at der etableres en national GRØN FOND, finansieret af GRØNNE obligationer.

Den grønne fond og udvidelsen af ordningen med grønne obligationer skal finansiere de puljer, som foreslås i dette udspil, samt:

- skabe rum for, at private pensionsmidler, private opsparinger, børneopsparinger mv. kan bringes i spil til finansiering af den grønne omstilling.
- identificere iværksætter- og teknologiprojekter, som er egnede til delfinansiering via et crowdfunding-program, som efter udbud administreres af en godkendt finansiel institution.